

LO CATALANISTA

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director.—Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Carrer de las Tres-Creus, n.º 9
SABADELL

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Sabadell 2 rals al mes.
Fora 8 » trimestre.
Un número sol. 1 »
Anuncis á preus convencionals.

CARTAS LITERARIAS

A MON AMICH A

II

Entussiasta com qui mes ho sia per las bonas obras literarias especialment las escrites en nostra llengua materna, no dubto que ja t' haurás procurat la colecció de «Poesies d' En Francisco Casas y Amigó.» Aixó m' escusaria de cumplir lo que per ma imprudència te vaig prometre, deixant aisladas las reflexions generals de ma anterior, pero m' ho privan, además de las consideracions que nostra bona amistat m' imposa privantme de tot mancament de paraula (y aixó que tú ja no ets minyó y sant ab prou feynas), un altre rahó que no desconeixes. Fou pera mi molt sentida la mort del qui allavors comensaba á esser mon amich En Casas y Amigó, ocorreguda 'l dos d' Agost del any passat. Me trobava estihuejant en una masía de Segarra quan los diaris y l' amich C... m' avinentaren la trista nova y ab llágrimas als ulls t' escriguí una llarga carta planyent sa mort com un infortuni pera sos amichs y per las lletras catalanas. Al mateix temps vaig proposarte una amistosa sentada pera parlar del finat. Mes com fins are no he pogut satisfer aquest desitj, dech contentarme en escriure't alguna cosa de lo molt qu' en la natural vivor d' un diálech entre amichs, segurament te diria.

Lo volum, si l' has vist, es elegant, luxós, d' impressió esmerada; sa bonica coberta voldria veurela generalisada á molts llibres qu' avuy corren á la rústiga ab gran perill de sa integritat... bíblica.

No espero del teu bon criteri que al comensar la lectura d' aquest, passis de llarch, fullejantlo ab indiferencia, son ben pensat y ben escrit prólech. A molts d' aquestos ja sabs que pot aplicarse 'l consell

que donà En Serafi Pitarra en lo seu dels «Cuentos del Avi:» *Pròlech del autor*; (que si ell fos de vosaltres no 'l llegiria), perque acostuman á ser una llarga serie de planas vessantas d' erudició enfarfagosa, ó una encarcerada disertació doctrinal ó un exagerat panegírich del autor (aixó últim quan l' encarrega á un amic que no 'li vol gayre be). Mes després d' haver assaborit varias vegadas lo del mestre Aguiló no puch menos de dirte que t' apressis á llegirlo, si no ho has fet encare. Res mes te 'n diré, y no certament perque no 's hi puguin esmersar algunas cuartillas; no mes, com á molt profitosa, reculliré la següent frase referent als Jochs Florals y l' abundó de certámens de fora: «no cal pujar tanta tanyada que 'n venga á perillar la soca.» Bon consell, ¿no 't sembla?

Llegeix després la biografia que fa d' en Casas, son cosí En Francisco Amigó y Plá y en ella trobarás delicadament perfilada l' ànima del poeta, llegeix no una, sino varias vegadas aquest ben escrit treball y engolfat dessèguida en las poesías; y estich segur de que aquestas t' agradarán molt mes perque haurás simpatísat ab la interessant figura del autor y sentit vibrar las cordas de son cor sensible que després donan vida á tendríssimas armonías. No ab menos satisfacció veurías sortir 'l sol després d' haver contemplat ab delit aclarirse l' espay, pondres las estrellas é irisarse 'ls núvols esbarriats per 'l ample cel, ab ribets d' or y pórpora.

Comensa á revelar-se 'l poeta en sas duas primeras composicions: *Sens esperança y Malalties del cor*; no parla en ellas lo qui mes tart escribia pera 'ls certamens, sino l' obscur y humil jove que sentint punyit son cor senzill per tres espinas: la *tristesia de l' anyorança*, la *folia de sentir molt* y la *ceguera de veure massa*, donava espansió á sa melangia en delicada forma poética obehint á una imperiosa necessitat de son cor; perque aquestas poesías venen á ser la sanch que d' ell ne surtia ab motiu de las fatals punyidas. Ja ho digué l' autor parlant de la primera: «es una exhalació de la meua ànima, es un perfum del meu cor, es un crepuscol trist...» Per aixó d' ellas no 'n diguí res lo crítich literari, sino 'l llegidor de cor: si 'n te, deixil bategar al unísson ab lo del poeta y sino... giri full.

Seguint lo curs psicológich d' aquest sentiment que d' una manera tan vaga comensa á mostrarse, veurás com prompté pren forma y color. De primer es l' amor; mes un amor puríssim y casi espiritual; jo arribo á dubtar si 'l que inspirá á en Casas poesías tant sentidas com *Combregant*, *Aubada*, *Serenata*, *Cançoneta*, *Nocturn*, y sobre tot la *Monja*! fou verdader é ideal. Després ja se 'ns presenta lo poeta de certamen y 'l deixeble de Mossen Verdaguer, sens abandonar may lo sentimentalisme primitiu que constituhex son sagell característich.

Baix lo primer aspecte canta al igual que tots la Pàtria, la Fé y l' Amor. Al cantar á la Pàtria, be es veritat que ho fa ab l' etern patró tan usat y abusat de tots los poetas catalans, pero 's fa recomanable per la claretat d' estil y algun pensament original: *¡Lo darrer! La missa primera, L' escon y La llengua catalana*, ho demostran prou clar. Quan canta la Fé, no en son sentit subjectiu ó místich, sino objectiu, resulta mes artista que poeta, guanya en armonía tot lo que pert en espontaneitat; fixat, rino, en *Lo Monastir, La Casa de Sant Joseph y 'l ben tallat romans Vilamala*. En sas poesías (de certamen) dedicadas al amor m' agrada molt mes perque en ellas es ahont hi escau perfectament son simpátich sentimentalisme sovint traduhit en versos d' una incomparable tendresa; molts ne trobarás en *L' hivern, Poncella d' amor* y algunas de las poesías amorosas ja avans estadas, en las que de vegadas s' hi deixa veure la influencia de la mussa heiniana (vgr. *Mar endins*.)

Mira després en Casas com deixeble de Mossen Verdaguer y sentirás al mateix temps que admiració gran recansa per lo molt que prometía un poeta que comensaba ab tant bons auspicis. Algunas poesías hi ha en lo volum que talment semblan arrencadas dels «Idilis». Inútil es dir que 'm refereixo en primer lloch á *La via láctea* de la que 'n tens una excelent opinió: *La Veu de Jesús* es del mateix grupo. En ell podrian incloure's totas de *La Nit de Nadal* sin 's decantessin tant al género popular per lo que 's fan doblement simpáticas.

Mes no tot son imitacions. Alguna vegada se 'ns presenta ab tota originalitat y no es precisament quan decau sino molt al contrari; alla voras es quan mes comprenem l' ardorós empit de la volada que comensá a emprendre tot sol després d' ensejar la potencia de sas alas ab l' áliga real. En *La Germana de la caritat, La elegia á la mort d' en Joseph Dam y La oració del poeta* hi seuto la mateixa veu d' en Casas quan deixant estranyas influencias cantava tot sol aquellas cansons de son cor sortidas.

No vull copiar cap vers, perque tú ja sabs trobar las bellas ahont se vulla que 's trobin sens que niugú te las signi. Tampoch m' entetindre en avalorar ni despreciar la calitat del llenguatge poétich d' En Casas perque atés l' objecte benéfich á que dit volum va destinat per piadosa disposició de son difunt autor y la simpatía que per ell sempre he sentit, aumentada després de sa mort, no seré jo, com diu un crítich, lo qui prenent la moneda de la caritat analisi son valor.

Per altra part ja no 'm queda paper. Acabaré aquest desmanegat judici recomenante pe 'ls dos motius indicats que compris aquest notable volum de poesías y coneixerás lo que valía y hauria valgut aquell jove poeta

mort quan la fama á son cant obría
de bat á bat las portas de son Temple
y 'l llor inmustehible li ofería!...

Fins á un altra. Ton amich de cor

ERNEST MOLINÉ Y BRASÉS.

SECCIÓ POLÍTICA

Lo colega local *El Criterio Sabadellés*, se dona per ofès de las alusions que li ferem días enrera supossantlo *Catalanófobo*.

Y diu que, ab tot y no setar «allistats, allá ahont *según parece* se donan cartas de naturalesa de bon catalá,» *tenen sos redactors á molta honra ser fills de aquesta terra y recordan ab goig las sensillas cançons que cantava la seva mare ab bresarlos en sa falda.*

Donchs, si es aquesta la única prova que 'ns pot donar *El Criterio*, no 'ns convenens pas.

Pera 'ls *bons catalans* existeixen algunas obligacions més, com per exemple, llohar y honrar constanment á la Pàtria y ab ella sos drets, sas llibertats y sa expressiva parla.

Y lo que es aixó ho cumploix molt malament lo colega publicant cartas tan anti-catalanas com la firmada per *Un Catalan Viejo* que deu ser tan *viejo* já que fins está cansat de ser tans anys *catalá*.

Aixó no vol dir que la rectificació de *El Criterio* no 'ns hagi agradat gens.

En primer lloch perque recorda, fentho notar, que publicá oportunament lo *Missatge* catalanista á la Reyna Regent *sense atacarlo*.

Y segonament perque, si be recullien sas páginas una carta ridiculamen anti-patriótica publicada en un setmanari tan graciós com *El Kikiriki* (molt conegut á casa seua,) en cambi ha *combatut* després son esperit uniformista, afirmant que estima las cosas de Catalunya tant com nosaltres que estém «allistats allá ahont *según parece* se donan cartas de naturalesa de bon catalá.»

Després detot, vagi una insinuació al colega local.

Ja que no s' ha ocupat encara del *Missatge* catalanista que publicá, estudihih ara ab detenció y diguins lo que li sembla.

D' aquesta manera sabrem nosaltres si es *bon catalá*.

Y ho sabrá també 'l públich que 'l llegeix, al qual lo colega deu ilustrar, cumpint aixís la delicada missió periódica que va imposarse al sortir á llum.

Y allavors sense cap dupte, los judicis podrán ser molt acertats.

En aquest mon tot son fugas y modas; las estacions cambian y ab ellas segueix l' home diferentes costúms que procura sempre enmotllar á l' época en que 's troba; ja de petit, está subjecte á eixa agradable variació de gustos fent volar l' estél quan som temps de quaresma, jogan á baldufa despres, á riscats y á la barrisca de balas com nostres pares de la pàtria pujan jugar á la barrisca dels pobres espanyols, després d' haver pogut *rescatar* la cartera del ministeri, ab la que han fer ballar la baldufa del Estat cansats ja de contemplar lligat d' un fil y á mercés del temporal de nostras lligislacions, lo turró que ab sos innumerables capgirells va en perill de perdrers penjat en lo teulat d' alguna revolució ab con-

ciencia preparada, com l'estel de la quintalla quan intenta estrebarlo á mida del seu desitj.

Tant sols á aquestes variacions que fan joch d'interés lo joch de la política, podem fer solidarias dels nous desgavell que la segona edició del partit lliberal acaba de portar á cap.

Una vegada llegida la *Gaceta* del 28 del mes passat, ja no hi ha comentari possible; son inútils exclamacions y admiratius; ja no hi cab altre cosa que la maledicció envers los que tant sens consciencia arrastran lo pays á la bancarrota inevitable.

Tot lo número d'aquesta *Gaceta* parla unicament de la grandiosa y magna obra del Sr. Moret; los impostos al esperit de ví, la fuetada al consumidor l'agrorrotament al industrial, la pérdua total d'un ram de riquesa en nostre pays.

¡Y'l pays calla!

Girém full.

..

Lo Sr. Gamazo en lo Congrés presentá una esmena contenint dos extréms: lo primer no cal anomenarlo, es lo de sempre, demanar economías que consistirán de segur en fer nous ministres y crear per lo tant novas pagas.

Lo segon consisteix en la puja d'aranzels pera l'entrada dels cereals, aquest, segons lo Sr. Gamazo, es l'únich recurs pera salvar l'agricultura d'Espanya.

Aixó es: ho será que la garrofa y la cibada tingan una directa protecció perquè del contrari una vegada estiga ben morta l'industria que no 'ls preocupa gens, tingan al menos los que tant s'ho mereixen per sos sacrificis, un tros de pá pera la vellesa en aquells aliments.

Es alló de que cada hù cuyda lo seu; y fán bé.

..

No quedá tampoch curt en aixó lo Sr. Moret que contestant al Sr. Gamazo en la primera part de la esmena no creu posible fer economías de tal naturalesa en curt espay de temps, perquè si be lo general Calleja fen una rebaixa en lo presupost de Cuba de 5 millons, aquestos vingueren á ser aumentats en lo de la península tota vegada que aquell lográ fer aquesta economía retirant lo contingent de personal d'oficials d'aquella possessió pera ferlos venir de servey á Espanya, y aixó no está en la nostra ma ferho.

Y te rahó ¿ahont anirian á parar tant be de Deu de parents y amichs si ab motiu de economías los desempleessin?

Com no 'ls abordessin á Catalunya en calitat d'investigadors sense sou, com pandilla de fascinerosos assedegats de presa...

..

Y á proposit d'aixó es realment curiós que al ser interroput lo Sr. Moret per lo jefe del partit conservador preguntantli per la descentralisació, es curiós repetim que aquell respongués que la descentralisació administrativa s'ha fet, pero malament perquè li falta contrapés y li sobran medis de corrupció y d'abús.

Al llegir aixó no se 'ns ocorre preguntar altre cosa que ¿de quina descentralisació parlan?

Perque ni Catalunya ni cap altre provincia han sentit lo més petit efecte de descentralisació. A menos que vulgan dir que han descentralisat la vergonya y la bona fé. Nosaltres no 'ns reconeixem d'altra.

..

Aném seguint al Sr. Moret contestant á la puja d'aranzels proposada per lo Sr. Gamazo.

Després de doldres de que no 's fassi més justícia á lo que de fet es la ruina de l' agricultura com son la falta de canals, de carreteras y facilitat de transport —(consti que 'n aixó nos veyém obligats á donarli la rahó)—deplora que 's digui en aquell lloch que 'l govern treballa per l' agricultura estrangera en detriment de la nostra, perquè...

Donchs, perquè es la pura veritat.

Com també de que doldres lo célebre lliurecambista per la mateixa rahó de que li diguessen que antes de las imposicions fetas sobre 'ls alcohols, hi hagué qui havia fet un gran negoci ab duas casas alemanas omplint lo mercat espanyol d' aquell producte.

Es difícil sinó imposible entendre lo guirigall d' extranyas afirmacions que en aquels llochs de govern constantment se propalan.

Aquí tenim lo Sr. Marqués d' Aguilar de Campó que enfilánselas ab lo Sr. Fabie, li diu que es tant proteccionista com ell, ab una sola diferencia que 'ls separa, consisten, en que mentres que aquest creu que la protecció salva á la agricultura, ell pensa tot lo contrari.

De manera que entre creencias y opinions lo pays está que bufa perquè

*En estas disputas
llegaron los perros etc., etc.*

En aixó de la protecció y 'l lliurecambi ningú com lo Sr. Vincenti que contes- tant al Sr. Villaverde exministre conservador, li senyala la conducta de aquella politica del Sr. Cánovas que ab tot y declarar la guerra (de paremla) á la producció estrangera, la protegia (de fet) no tancant las portas de las aduanas.

Que es com presentarnos al Sr. Cánovas com á proteccionista romántich y realista en lo lliurecambi.

No fá molt tems que ja va dirnos alguna cosa per l' instil lo Sr. Manyé Flaquer, lo qual nos apresurém á fer públich pera que 's tingan en comte aquestas duas personalitats del *cantor de Elisa* ara que segons s' afirma tracta de fernos una visita portant preparats una colecció de discursos y brindis proteccionistas.

Ab lo qual, no farà mes que seguir las petjadas del seu subordinat *in illo tempore*, lo gran munyidor d' opinions, Sr. Romero Robledo.

A nostre entendre es una baixesa que podria estolviarse, molt mes quan pensa seguir també l' itinerari d' ell lo gran Castelar que també será capás de ferse lo proteccionista, en qual cas nosaltres los industrials, entonarém alló de: *Todos son honrados pero mi capa no aparece.*

Més sobre lo dels presupostos:

Continuant la debat, lo Sr. Polo de Bernabé, que es contrari á la totalitat dels mateixos, censura la tendencia que hi ha de volguer viure sempre á costa del presupost, lo qual fá que hi hagi sempre una invasió de personas en la administració pública completament ineptes. Seguint per aquest camí—afegeix—quan cada partit arribi al poder ya no podrà dirse «Ministerials, á defensar lo govern» sinó «Ministerials á col·locarse.»

Conformes. La pintura es gráfica y expresiva en lo color; ja no falta mes sinó que 'ns diguin per quina banda podrém passar pera lliurarnos d' ésser despullats de nostres bens.

Lo que es per aquest camí, la vergonya es per nosaltres; nó per ells.

Lo corresponsal de *El Imparcial* á Paris, al ocuparse del discurs llegit per l' Emperador Guíllém II al obrirse 'l Parlament, diu que en los grans circuls polítics se comenta favorablement pera Espanya lo fet de que no parlés d' ella lo dit Emperador perque diu que aixó *fü l' elogi mes complert de la correcta política espanyola y de la FIERA INDEPENDENCIA CASTELLANA.*

Aquí aprop de la pàtria del Quijote ja sabem que signifiquen aquestas cosas Cervantes ho va descriure admirablement: oberta la gàbia, lo lleó s' hi girá d' esquena despreciant la fiera provocació del Caballero andante.

Digué *La Dinastia* de Barcelona:

«Se ha vist á Castelar predicant la federal y la revolució.

Y després defensar la evolució y la República unitaria.

Aquesta sí que es *grossa.*»

Y contestá *La Publicidad* trayentse un gran pes de sobre.

«Per ser unitari ó federal, ¿deja ún de ser menos demócrata y menos republicá?

Y aquesta es la *madre del cordero.*

Lo altre es un detall de administració.»

Es á dir que, segons lo periódich possibilista, las aspiracions (?) d' en Castelar y las d' en Pi y Margall sols se diferencian en detalls de administració.

Donchs, nosaltres encara creyém que *La Publicidad* hi troba massa diferencias entre tots dos, aspirant només com ho fan ún y altre á las delicias del Poder.

Políticament, s' entén.

Perqué, baix unaltre concepte, ja sabem una diferencia molt notable.

Y es la de que en Castelar cobra la cessantia de ministre y en Pi y Margall nó (á no ser que mentin sos correligionaris.)

Ja que hem parlat de *La Publicidad*, vagi una nota que es ben *castelariista* en tota la extensió de la paraula.

Lo corresponsal madrileny de aquell colega barceloni, que es lo célebre Morayta, 'l de las barallas estudiantils, deya fa pochs dias en una de sas cartas que quan ell sigui *Ministre de Hisenda* arreglará las cosas de altra manera que en la actualitat.

Fins ara corria la veu de que dit senyor aspirava á la cartera de Foment pera quan en Castelar sigui President de la República.

Y ara resulta que festeja també la de Hisenda.

Vetaquí un compromís pera l' *ilustre tribuno.*

Pero afortunadament és dels que tenen cura.

Pot fer una cosa en Castelar quan arribi al candelero. Com que ja te pochs *eminents* pera colocar, dongui la mitat de las carteras á 'n Morayta, l' altra mitad á 'n Roca y Roca, 'l director de *La Campana de Gracia* y conflihi la Presidencia del Consell de Ministres al festiu escriptor *C. Gumá.*

Ab lo que, si 'l pays está malament, al menos se fará un *tip de riurer.*

¡AVANT!

Días enradera al ocuparnos de la impresió que ha fet lo *Missatge* catalanista presentat á la Reyna Regent, entre las demás regions de Espanya, nos ocuparem de una série de articlets que ab lo titul de *Nobles Aspiraciones* ha publicat l' important diari de Vitoria *El Annunciador Vitoriano.* Y després de copiar lo primer dels articles en qües-

tió, favorable en un tot al regionalisme, prometerem tornar sobre l' assumpto tan prompte aquell periódich hagués sintetisat las seuas ideas y remarcant ben clara y evidenment sa manera de pensar.

Avuy podém cumplir aquella prometensa. Avuy ab la mes íntima satisfacció podém coronar las excelents desitjos del nostre colega vasch, traduhint lo principal fragment de son darrer article, y fent constar sense cap reparo que no aném sols los catalans en la tasca regeneradora de trevallar per la organisació regionalista de un pays, que 's troba poch menos que agonisant ab los ayres del *uniformisme*.

Diu aixís *El Anunciador Victoriano*;

«No podem menos d' estar conformes ab las aspiracions de *La Lliga de Catalunya*, donchs son las nostras com ho son las de tots los pobles que s' han ragit per institucions propias, en consonancia ab sos interessos y costums y á los que la lley de la forsa, per mal entesos interessos nacionals, los ha despullat de lo qu' era sa vida, l' objecte de son cult; de l' autonomia que 'ls feya lliures, sostituyint aquella llibertat ab una centralisació depresiva, que 'ls fa poch menos qu' esclaus d' un poder discrecional y de una administració empírica.

»Res perdria la unitat nacional porque Catalunya se regis per sos tres Estaments, Consellers y son Consell de Cent, Aragó per sas Corts y sa Justicia Major, Castella ab sas llibertats comunals, y Navarra y las Vascongadas ab sós anyorats furs.

»Si ab la conservació d' aquestos drets, eixas regions contribuheixen ab son diner y homes al sosteniment y defensa de la pàtria que pot importar al poder central, qu' eixos aussilis s' arraiguin segons las lleys y costums peculiars de cada regió?

»Y se compren, encare que no 's justifiqui, que reys absoluts, á quins las tendencias y costums de la época, y son temperament altiu tendissen á avasallar pobles qu' aixecaban son front á l' altura del Soberá; però lo que deu calificarse d' altament il·lògich á immoral es, que representants dels pobles, reunits á las Corts, que 's nomenan llibertadoras del ciutadá, pródichs de programas liberals y democrátichs los mes, votin la supressió de las llibertats de una regió, élls que 's diuhen ser son credo lo trionf de la llibertat del home.»

Ja ho veuhen, donchs, los nostres llegidors si la causa catalanista avansa terreno. En tanta de manera, que aixís com nosaltres pera justificar las nostras aspiracions ígualment invoquém los drets usurpats que 'ls interessos decandits, los bons patricis de las Vascongadas (que no som carlins, ni de cap altre partit), invocan sols la virtualitat de sos drets pera no rendirse á la centralisació y lluytar ab ella que prou sagrats consideran ja als drets per sí sols, pera constituhir bandera de aspiracions. Conseqüent ab aquest criteri. *El Anunciador Victoriano*, no mes troba un defecte en lo *Mistatje* y es lo de parlar massa de la miseria regnant porque ab ella y sens ella devém reclamar lo que es nostre.

Del mateix modo pensa LO CATALANISTA y deurían pensar tots los catalans y tots los fills de Aragó, Valencia, y demás regions de Es-

panya. Pero atravessa per desdita l' pays desenganyat una época tan miserablement positivista que sols las punxadas de la fam mouhen ja á gran part dels homens á defensar los ideals justos y generosos que simbolisan la llibertat y la dignitat dels pobles.

Quan en lo *Missatge* á la Reyna Regent poguessim parlar sols de *drets*; la nostra Pátria estaria del tot regenerada. Ara com ara, havem de ensenyar encara la llum al cegos, fent veurer als egoistas catalans que evitan defensar á Catalunya per temensa á malevolensas y perjudicis vinguts de *ponent*, que sos escrúpols son inútils, y convencent-los de que com mes tart se posin al costat nostre majors calamitats ha de fer pesar sobre ells la feixuga planta del Poder absorbent que tendeix á anularnos en absolut.

Mentrestant, vingan auxiliars tan poderosos y entusiasta com los vascos y be podém dir tenintlos á ells per companys, la animosa paraula que 'ns ha de dur al mes gloriós dels triomfs.

¡Avant!

BUDDHA

Un palau suntuós s' alsa en l' arbreda
Mes amunt de les palmas espigadas
L' art de l' India 'l bastí, l' amor lo vetlla,
Lo banya 'l sol y l' apetona l' aura.

Al voltant la verdor de llum l' omplena
Reflectintla á torrents papalluganta
Vora estany transparent que 'l cel estoja
Y hont lo palau magnífich s' enamiralla.

Sota un ample velám de porpra tiria,
Sostingut ab peus d' or vora las ayguas;
Pensativas jugant los escachs miran
Blancas indias gentils d' altiva casta.

Allí está Lacmi, la radiant primcesa,
La flor del lotus en son plor banyada;
En lo riu de la vida que la gronxa,
En la dolça corrent de ses onades.

Cenyida al front una brillant diadema
Mostrant sas formas entre sedas blancas
Recolzada en un tálam ab ulls tendres
Guayta 'ls jardins com una bella estatua.

Pel fadat pabelló passen las horas,
Pensaments encisats venen y passen,
Sols no arriba l' espós, com la coloma
Ay no jugan d' amor Lacmi y Siddhartha.

Lacmi de promte sobre 'l llit s' adressa,

Somriu, fa un crit y va per aixecarse,
 Pert lo color, los brassos li tremolan
 Y esvahida d' amor cau desmayada.

Sota esbelts cocoters que donan ombra
 A mil aus tropicals de rich plomatge
 En flòrit viarany y entre camelias
 Un guerrer ha ovirat d' ayrosa estampa.

Prest arriba l' ayman, la veu, s' atura
 Y s' inclina á son cos perà hesarla:
 Vora 'l guerrer sospira la princesa
 Com l' escuma del mar sota una barca.

“¡Ay!—exclama l' ayman—mancan mas forsas
 Y 'l temps es curt y la jornada llarga.
 Redréssat, cisne blanch, d' aqueixas onas
 Digam ¡adent! ans que la llum se 'n vaja.”

Las donzellas gentils entre cortinas
 De verdosos teixits ixen callades:
 Lacmi torna á la vida, mou los llavis
 Y son pit sent l' amor altra vegada.

Toca 'l sol á la posta, sa llum tébia
 Omple fulles y flors de tons de nácre,
 Los aucells no refilan, y en la arbreda
 S' oviran ja 'ls estels entre 'l fullatge.

Ab sospirs enmelats y ab dols somriure
 Lacmi diu al ayman: “¡Oh mon Siddhartha!”
 Germá meu, dols espós, no creya véuret
 Fins trobarnos al sí del gran Brahama!

T' han cercat mos esclaus y 'ls hi digueren
 Se 'n ha anat al desert sol ab sas armas
 Y allí, selvas en dins, dos moris trobaren
 Un tigre y un guerrer, la má en la espasa.

¡Quin dolor he sentit! quan ho recordo,
 Mon pensament altera mas paraulas,
 Mes sent tú de mon cor gentil corona
 ¡Com no cercarte, vida, fins trobarte!

¿Qué tens, qué pensas, joya de ma vida?
 ¿Qué t' ha passat amor de la meva ánima?
 ¿Qué guaytas allá baix? son flors y cisnes
 Sarant sobre l' estany. Escoltam, guaytam.

¿Perqué fugires al desert? ¿Qué hi trobas
 Sense la vida del amor que encantá?
 ¡Oh, príncep! ja no 't mou ma gentilesa,
 Mon pit de verge, ma mirada cándia.

Mon tebi alé que t' encisá tants días
 Quan de mon cor los batements contavas,

Ni aquestos brassos ni mos llavis tendres
;Que eran la copa del plaher del ànima!“

Mes lo Buddha abrassantli la cintura
La escolta com á font que adorm y fada
Y rient á la verge, sent la pensa
Cernintse sobre 'l mon ben deslligada.

Lacmi esclama ab passió.—Ja no m' estimas
Que may foren d' amor ulladas vagas—
Y abrassantlo ab furor lo mou y 'l besa
Com arbre sotmogut per la ventada.

“¡Ay!—contesta lo geni ab llavi trémol,
Groch com camelia que ha perdut sas galas—
—Mon amor no es per tú tórtora meva—
Vinguí á mourer lo mon y alsar las rassas.“

Cants d' amor regalats, tronos y glorias
Sols passen sobre 'l mon com aucelladas...
Cercó un regne mes gran que 'l dels Sakias
Ab un pare que es rey de tots los astres.

N' es ja l' hora. Es en va frenar lo poltro
Quan escapa esvarat pels llamps que baixan:
Un estol de valents vora las ribas
De lo Ganges sagrat branda las armas.

Sembla que sento als deus que m' agullonan,
Los brhamans venjatius com llops avansan,
S' ouhen los carros traqueijá en las ombras,
Dels guerrers y elefants la torrentada.

Los meus me cercan ja. Los tendres besos
Promte Lacmi serán trons de batalla,
Las caricias d' amor destrals rabentas
Y 'l rubor virginal sauch escampada.

Aden, somni, 'l desert nodrí ma pensa,
Tinch amor als esclaus y 'l cor me salta,
No digas al pastor que en pan estiga
Quan veu l' ós del Tibet prop la ramada.

Ilavoras la princesa esfarehida;
Estén los brassos, ab sas mans nevadas
Aparta á son ayman y se 'l contempla
Fit á fit ab esglay y plora y parla:

“Oh dolor, oh dolor! lo cor se 'm trenca.
Es foll, voler regenerá eixa casta,
Aquestos éssers que á la vida afrontan
Y qual ombra envileix com una taca.“

Siddhartha com ferit s' alsa y li erida:
Oh Lacmi, caritat, ja no hi ha castas;
;Caritat! quan no tingas altra cosa

Dónali 'ls ulls al fill de la desgracia.

—S' es cambiat, quin desvari ¡no 't coneixol!
Tan hermós y...—A deu dona.—¡Oh mon Siddhartha!
Jo sempre t' he volgut. Si, la lleona
També estima al lleó fins que la matan.

—¡Home ingrati!...— Si sabesses la tempesta
Que s' ha format al cor de mas entranyas
Callarías, cruel... ¿sents? es la trompa,
Que ja 'm crida á la lluyta y la venjansa.

¡Adeu! Lacmi. ¡Jamay! diu ab follia
La princesa enllasantlo per l' espatlla
Y entre petons de foch bregant ansiosa
Sanglotant com un cor sota una daga.

¡Jamay! Jo vull ton ánima y tos besos
Tos sospirs que 'm revoltan y m' inflaman,
Vull sentir en mon pit ton cor de príncep
Mossegant los teus llavis extasiada.

¡Ma vida! oh, no será, jo entre mos brassos
T' ofegaré de goig, t' adoro, párlam
Y sent lo geni flaquejá sos nervis
Y sent la esposa que l' espós desmaya.

Del zenit la foscó la terra omplena
Y las fullas tremolan murmurantas
Prest l' aroma se sent de flors desfetas
Y sospirs y petons poblan los ayres.

¡Explosió del amor! Pomposas selvas
Aucelladas y rius, la terra esclava,
Y esplendents ab sa llum tres sols imperan
En l' espill de la blanca nuvolada.

Tot convida el amor pera aquell geni
Admirant la creació, la selva passa,
D' escarlata 'l mantell, lo front pensívol
Y en lo llom d' elefant lluhint sas armas.

A son pas reffloria l' herba molla
Y 's fonían de mel las rocas áspras
Llanguían los reptils y las aucellas
Davan torrents de música al fullatje:
Y 'l univers nadava en la delícia
Y somreya en son cor lo fill de Brahamá.

RAFAEL SALES.

1883.

Adhessions al Missatge del Catalanisme á la Reyna Regent

Sant Martí de Provensals: Joaquim Cuatrecasas, fabricant.—Modest Giralt, llaurer.—
Joseph Cortada, industrial.—Lerme y Gatell, constructor.—Francisco Claret, obrer.—

Raimond Coral, dependent.—Miquel Carreté, industrial.—Isidro Llauredó, cafeter.—Joseph Serrat, industrial.—Angel Playan, constructor.—Miquel Gracian, propietari.—Antoni García, propietari.—*Barcelona*: Joseph Narcís Roca, escriptor y metje.—Joseph Vilar.—Narcís Serra.—Joseph Guardiola, propietari.—Pere Geroni, industrial.—Antoni García, constructor.—Miquel Juandó, propietari.—Francisco de P. Xuclá, procurador.—Antoni Oliver, industrial.—Jaume Riva, industrial.—Joseh García, comerciant.—Joan Puigdomenech.—Francisco Tarragó.—Joseph Bordas.—Joan Bonafont.—Joaquim Mallent.—Joseph Baltá.—Lluís Puigdomenech.—Joan Costa.—Joaquim Aldrich.—Joseph Bosch y Culilla, artista.—Joan Bosch y Culilla, dibuixant.—Francisco Cassas, industrial.—*Vich*: Llorens portet y Tubau.—*Montblanch*: Vicents Xuclá, propietari.—*Sant Gervasi de Cas-solas*: Jaume Paulí, propietari.—Antoni Mora, obrer.—Ramón Paulí.—*Torredembarra*: Francisco Torrens.—*Sabadell*: Modest Durán y Folguera, fabricant.—E. Diumaró y Grané, escriptor.—Anton Miralles.—Fermí Ribera.—Salvador Brú.—Eudalt Viver.—Llorens Marquet, advocat.—Joseph Cuadros.—Lluís Carreras y Puig, metje.—Pau Domenech, industrial.—Joan Torres y Crespi.—Brujas y Pellicer, industrial.—Lino Vila y Renom.—Joseph María Salavert.—Ramón Bru, industrial.—Baldomero Solé.—Gervasi Torres, propietari.—Joseph Canyameras, industrial.—Andreu Andreu, industrial.—Joan Romeu.—Joan Capmany.—Rigober Pujolá y Casanovas.—Joan Vila, industrial.—Joan Valls y Ustrell, dibuixant.—Miquel Marcet, industrial.—Joseph Marcet, comerciant.—Francisco Joanico.—Joseph Moix y Domenech.—Francisco de P. Joanico y Girbau.—Joseph Calonge, escolapi.—Jaume Torres, escolapi.—Joan Vilá, escolapi.—*Figuera*s: Francisco Casabona, propietari.—*Vilanova y Geltrú*: Manuel Colomé y Rubirosa.—Francisco de Rossell.—Ferrán Ballester.—Eduart Pla.—Enrich Santacana.—Florenci Sala.—Isidro Sala y Bordas.—Francisco Ivern y Roig.—J. Francisco Ricart.—Joseph Casellas.—Anton Sala y Bordes.

Los abaix firmats vehins del poble de *Mayá*, nos adharim al Missatge que 'ls catalanistas entregaren á S. M. Donya Maria Cristina, Reyna Regent d' Espanya, en lo mes de Maig últim, per considerarlo verdaderas y genuina expresió de nostras conviccions y desitjos y esperanza de nostra salvació.

Vicents Pou, propietari.—Joan Comás, propietari.—Jaume Prios, carreter.—Isidro Masó, propietari.—Joan Gossinya, pagés.—Joan Alabert, propietari.—Jaume Gussinya, propietari.—Raimond Vinyas, propietari.—Domingo Esparraguera, propietari.—Pere Brugués, propietari.—Joan Grau, industrial.—Silvestre Muncanut, propietari.—Antoni Costa, propietari.—Miquel Rovira, propietari.—Sebastiá Parés, obrer.

NOVAS

En lo número del diumenge passat hi passaren contra 'l nostre bon desitj algunas erradas de caixa.

Entre ellas devém corretgir principalment la de la segona *nova*, en que referintnos á la darrera novela de don B. Perez Galdós hi quedá insertat per títol lo de *Miau*, devent ser *Miau*.

La última funció celebrada per la secció lirich-dramática del Ateneo Sabadellés se vegé concorreguda com de costum.

Las obras posadas en escena, obtingueren una brillant interpretació per part dels aficionats, los quals ab justícia, se conquistaren los aplausos de la concurrencia.

Nosaltres no podem menos que felicitar á los directores d' abduas seccions per los satisfactoris resultats que cada día obtenen de los joves aficionats al cultiu del art dramátich.

Ahir contragué matrimoni, en la Iglesia del vehí poble de Barbará, nostre particular amich don Joan Romeu y Voltá, ab la simpática Senyoreta D.ª Consol Fatjó y Tintoré.

Los hi desitjém una felis y llarga lluna de mel.

En los Camps de Recreo, donará avuy, tarde y nit, duas variadas funcions, la companyia Ecuestre que dirigeix la Sra. Alegria.

Lo vint del passat morí á Barcelona, víctima d' un atach de feridura lo conegut industrial de Reus D. Jaume Llorens Miró, pare de nostre benvolgut amich y ferm patrici lo Sr. D. Jaume Llorens Munsech; á qui enviem nostre mes sentit pésam desitjant la conseguent resignació.

En las elecciones qu' han tingut lloch lo día primer d' aquest mes en lo "Ateceo Sabadellés" pera constituhir la Junta Directiva, varen ser elegits los senyors següents:

D. March Manich, President, (reelegit); D. Lluís Carreras Puig, Vice-president; don Joaquim Puig, Secretari, (reelegit); D. Joseph Carol, Tresorer; D. Anton Teixidó, Contador; D. Joaquim Baciana, Vocal-celador; D. Joaquim Cladellas, Vice-secretari; D. Francisco Ventura, Bibliotecari.

També foren elegits pera desempenyar los càrrechs de las seccions, durant lo próxim any académich de 1888 á 89 los senyors següents:

Secció de Ciencias y Lletres: D. Moisés Alguersuari, President; D. Joseph Mansana, Vice-president; D. Magí Carol, Secretari; D. Joseph Manau, Tresorer; D. Joseph Carreras, Contador.

Secció de Arts y Oficis: D. Pere Puigjener, President; D. Joan Crusafont, Vice-president; don Joseph Puig, Secretari; D. Pere Roca, Tresorer; D. Francisco Ramon, Contador.

Secció de Industria: D. Francisco Rovira, President; D. Joaquim Moragas, Vice-president; D. Joan Parera, Secretari; D. Feliu Carol, Tresorer; D. Miquel Imbers, Contador.

Secció de Comerç y Agricultura: D. Pere Rovira, President; D. Vicens Masagué, Vice-president; D. Leonci Abad, Secretari; D. Joan Artigas, Tresorer; D. Ventura Jorba, Contador.

Sentim vivament que per falta d' espay no poguem insertar en las planas de nostre periódich la ben meditada y eloqüent *Exposició* que *La Lliga Agraria* d' aquesta ciutat ha dirigit á nostre Excm. Ajuntament.

Al donar la nostra opinió sobre la mateixa, debem dir que son molt dignes d' estudi los sólits arguments ab que s' basa y de gran necessitat baix tots conceptes.

No dúptem de que nostras primeras Autoritats la tindrán molt en compte, y adoptarán después de son detingut estudi las midas convenients pera evitar los abusos que tant subsisteixen en la falsificació dels vins.

S' han instalat en los baixos de nostras Casas Consistorials los Jutjats de primera Instancia y Municipal.

Un Senador, lo senyor Cuesta y Santiago, ha demanat en la alta Cambra que als pobles que construïen plassas de toros se 'ls imposi la obligació de destinar iguals quantitats á la construcció de escoles y altres edificis destinats á la ensenyansa. Y ha fonamentat aquesta petició en la sana tendència de que convé treballar indirectament, ja que no 's pot de altra manera, pera la completa extinció de aquell bárbaro espectacle.

Nosaltres felicitém de tot cor á qui porta tan rectas intencions. Com á homes, porque 'ns repugnan las inmorals funcions taurinas en que 'l poble sols s' hi embruteix sense aprendrer res de bó y com á sabadellenchs, porque en la nostra morigerada ciutat las pocas corridas que s' hi han celebrat, encara han sigut en número excessiu pels desordres, escándols, desgracias y malas conseqüencias de que han sigut causa.

La llástima de tot aixó, es que lo que s' ha dit avuy com lo que s' ha dit sempre contra las corridas de toros se perdrá en lo buyt de la passivitat general que *segueix la corrent* imposada pels andalusos y madrilenys.

Ab lo que 'ls de dalt poden dir en la llengua nacional:

*"El vulgo es necio, y, pues lo paga, es justo
tratarle en necio para darle gusto."*

Avuy tindrà lloch en lo Saló d' Espectacles del *Atenco Sabadellés* una extraordinaria funció á la qual hi pendrán part las ciuch germanas Millanes.

Se posará en escena *El Barón de la Castaña y ¿Quién fuera libre!*

Las reputadas senyoretas Millanes cantarán varias y escollidas pessas de concert.

En un dels nostres números anteriors, al ocuparnos de la aprobació en lo Congrés del projecte del ferro-carril Noguera-Pallaresa y de la alegría que ab tal motiu regnava en la provincia de Lleyda diguerem:

"Nosaltres presentim, ab tot y que voldríam equivocarnos, que 'l ferro-carril de Noguera-Pallaresa no arribará á ser un fet tan abiat com se creuen los fills de la provincia de Lleyda quins en los moments actuals deurían tenir mol present aquell adagi catalá que diu: *Las cosas de Palacio...* Deu vullga que 'ns equivoquéem."

Y desgraciadament no 'ns havíam equivocat.

Per ara ja resulta que 'l projecte no pot passar sense la aprobació del Senat, y aquest se tancarà sense aprobarlo fins á la vinent legislatura.

Aixó per ara.

La causa real ó ficticia de aquest aplassament se diu que es la oposició que al projecte volia ferhi 'l diputat aragonés senyor marqués de Casa-Jimenez que conta ha de ser perjudicial pera 'l ferro-carril de Canfranch lo del Noguera-Pallaresa.

De manera que per endavant han de apareixer nous y poderosos entrebanchs al projecte que tan beneficiós podria ser pera Catalunya.

Ja ho veuen los ilerdanosos: *paciencia* y no alegrarse massa abiat.

Llegim en un periódich de Málaga 'l següent graciós recurs de un andalúz pera treuers del devant al recaudador de contribucions.

"Havem sentit dir que en un poble d' aquesta provincia cert vehí ha sigut denunciat

al alcalde, y per aquest als tribunals, perquè 'l dia que li tocava presentarse en sa casa lo recaudador de contribucions, untava ab sabó 'ls esglahons sent aixó causa de que donés mes d' una cayguda.

La última vegada 's causá dos chiribechs y tingueren que sangrarlo."

En la *Gaceta de Madrid* del día 28 del passat Juny hi aparegué una lley y un reglament sobre 'ls alcohols, que deuen preocupar moltíssim á tots los que ab dits esperits comercian, ja sian magatsemistas, ja cafeters, tenders, etc., y fins los que 'n guardin existencias á casa seua.

Aquest nou impost, que es molt considerable, se divideix en dos conceptes, lo d' *aforos* ab contribució per las existencias que 's tingan, y lo de *patents* pera exercir lo comerç corresponent. Los procediments pera la investigació son molt pesats y 'ls cástichs duríssims, corresponent las multas y género decomisat als investigadors.

No ressenyém tots los detalls de la lley que es molt extensa, però recomaném eficaçment als interessats que la llegeixin en la *Gaceta* pera posarse en guardia.

En quan al esperit del nou impost y al judici que 'ns mereix á nosaltres, no farém altra cosa que copiar las següents oportunas ratllas de nostre estimat colega de Reus *Lo Soma- tent* ab qui estém completament conformes. Diu aquest periódich:

"No som contraris á la repressió del alcoholisme y creyém—en part—just l' impost de consums sobre 'ls alcohols, que corcan la salut de la classe obrera.

"Mes lo sentit radical de la lley, la innovació tan rápida y gens preparada; la gran extensió dels interessos á que afecta dita lley, y mes que tot la part absoluta y autoritaria de la mateixa, que prescindeix del drets dels ciutadans, pera exposarlos als capritxos y potser á las venalitats d' empleats mal pagats y recullits á corre-cuita, sense tindres en compte ni sos antecedents ni sa conducta, tot aixó, repetim, mourá y exaltarà los ánims dels contribuyents y produhirá disgustos molt sérios."

CAIXA DE ESTALVIS DE SABADELL

Han ingressat fins aquesta fetxa 3,017 pessetas procedentas de 291 impositcions, essent 3 lo número de nous imponents.

S' han tornat 913 pessetas 97 céntims á demanda de 6 interessats.

Sabadell 1.er de Juliol de 1888.—Lo Director accidental, *Pau Gambús*.

SECCIÓ DE ANUNCIS

ENCUADERNACIONS BARATÍSSIMAS

Se fan de totas classes y preus, Ilustracions y Obras de luxo, Novelas, etc., etc. Los llibres se entregan á las 48 horas de encarregats.

CAPMANY, 18.—SABADELL

AVIS

Per la inserció de anuncis en aquest periódich, dirigir-se á la impremta del mateix, Capmany, 18.

Imprempta y Encuadernacions de Joan Comas Faura, carrer de Capmany 18.—SABADELL